

Част от материала, радиационен
за изследване на експериментален
на БКП, който е свикан на 14 март 1968 г.
(Материалът е Поверително!
Борисов и мина. Проект!
серафим)

Другарки и другари,

Както е известно, на 6-и и 7-ми март т.г. в София се състоя съвещание на Политическия консултативен комитет на държавите-участнички във Варшавския договор за дружба, сътрудничество и взаимопомощ. Това съвещание бе свикано по инициатива на Социалистическа република Румъния, която още през първата половина на 1967 година постави въпроса да се свика Политическият консултативен комитет, за да обсъди проекто-договора за неразпространяване на ядреното оръжие. Тогава ние отговорихме на румънските другари, че всъщност този въпрос бе вече разгледан в консултациите на СССР с другите братски страни и че ние намираме съгласувания между СССР и САЩ текст за приемлив, поради което изразихме съгласието си той да бъде внесен в Комитета на 18-те в Женева.

В нашия отговор посочихме, че проекто-договорът може да бъде разгледан от ПКК, ако има за това съществени причини и изразихме желание да получим по-пълни и точни съображения и бележки на румънската страна. Заявихме също така, че бихме могли да обмислим и други въпроси, които е целесъобразно да бъдат разглеждани от Политическия консултативен комитет.

Другите братски страни дадоха аналогични отговори на румънското предложение от 1967 година за свикване на ПКК.

През м.февруари т.г. Политбюро на ЦК на БКП разгледа писмото на генералния секретар на ЦК на Румънската комунистическа партия др.Николае Чаушеску, който постави отново въпроса за свикване на ПКК, за да разгледа проблема за неразпространяване на ядреното оръжие, във връзка с внасянето на 18 януари т.г. от СССР в Комитета на 18-те на ревизиран и подобрен проекто-договор.

На това писмо на др.Чаушеску отговорихме, че споделяме идеята, че проекто-договорът би могъл да се подобри, но при сегашното международно положение една ревизия на съветския проекто-договор ще създаде допълнителни усложнения, може да доведе до забавяне или въобще до осуетяване подписването на договора, което не е в интерес на силите на мира.

В отговора на Политбюро на нашата Партия по-нататък се казва, че ако другите държави-участнички във Варшавския договор намерят за необходимо да се свика ПКК за разглеждане на проектодоговора за неразпространяване на ядреното оръжие, както и на други въпроси, чието обсъждане от ПКК се налага, нашата страна ще участва с делегация на съответно равнище.

Между страните-участнички във Варшавския договор след съответни консултации, се постигна съгласие да се свика в София на 6 март т.г. съвещание на ПКК, на което да се разгледат следните въпроси: неразпространяване на ядреното оръжие; Виетнам; някои военни проблеми.

За да се осигури по-добра подготовка на съвещанието на ПКК в София, бяха проведени две предварителни съвещания на равнището на зам.министрите на външните работи и на зам.министрите на народната отбрана на страните-членки на Варшавския договор (без Албания, която - както е известно - не желае да участва в работата на Варшавския договор). Първото от тези съвещания се състоя в Берлин от 26 до 27 февруари т.г., а второто в Прага от 29 февруари до ... март т.г.

На съвещанието на зам.министрите на външните работи в Берлин се проявиха големи различия между позициите на Румъния, от една страна, и позициите на останалите шест страни (НРБ, УНР, ГДР, ПНР, ЧССР, СССР), от друга. Тези различия биха могли да се изразят накратко по следния начин: а) представителите на шестте страни заявиха, че одобряват внесения от СССР проектодоговор за неразпространяване на ядреното оръжие в Комитета на 18-те. Румънският делегат намира този проект за незадоволителен и смята, че в него трябва да се внесат поправки; б) представителите на шестте страни заявиха, че съвещанието на зам.министрите трябва да се разгледа въпросите по същество. Румънският представител се противопостави на такова разглеждане и заяви, че това трябва да стане на най-високо ниво в София; в) шестте страни смятат, че Комитетът на 18-те трябва да приключи своята работа до 15 март т.г., както е предвидено в съответна резолюция на Общото събрание на ООН, и да изпрати своя доклад за

одобрение от Общото събрание и да се подпише договърът, колкото е възможно по-скоро. Румъния не смята, че въпросът е толкова спешен и е на мнение, че трябва да се даде възможност дискусиите в Комитета на 18-те да продължат; г) шестте страни са твърдо убедени, че при сегашната международна обстановка не може да се получи в преговорите със САЩ и другите западни страни повече по проблема на неразпространяването. Румъния, напротив, смята, че сега може да се накарат САЩ на още по-големи отстъпки.

В Берлин румънските другари дадоха да се разбере, че румънското правителство може да внесе поправките към съветския проекто-договор в Комитета на 18-те в Женева, без да изчаква ПКК да приключи работата си. Румънските другари бяха предварително изпратили своите поправки към проекта, без поправките, които се отнасяха до текста на проекто-договора, разглеждащ проблема за международния контрол върху неядрените държави ~~за международния контрол върху неядрените държави~~ за изпълнение на поетите от тях задължения (чл. III). Поправките по чл. III те изпратиха допълнително, след приключване на съвещанието на зам. министрите в Берлин.

Тук не смятам за нужно да се спирам подробно на румънските поправки по същество, тъй като това ще направя по-нататък, когато говоря за позицията, заета от румънската делегация по време на съвещанието на ПКК по първа точка от дневния ред.

Независимо от това, че на съвещанието на зам. министрите на външните работи не се постигна съгласие с румънските другари, това съвещание бе полезно, тъй като на него бяха разрешени някои практически въпроси, най-важният от които бе създаването на работна група от представители на СССР, ПНР и НРБ, която да подготви проект за декларация по вьетнамския въпрос и да го изпрати на страните-участнички до 3 март т.г. Тази задача бе своевременно изпълнена, факт, който улесни работата на съвещанието в София по разглеждане на точка втора от дневния ред.

На съвещанието на зам. министрите на народната отбрана, състояло се в Прага, също така не се постигна съгласие по раз-

глежданите въпроси, поради заетата от румънската делегация позиция.

При тези условия започна работата си съвещанието на ЦКК в София. Съвещанието бе открито от Първия секретар на ЦК на БКП и председателя на Министерския съвет д-р. Тодор Живков. След одобряване на предварително съгласувания дневен ред се премина към разглеждане на проблема за неразпространяване на ядреното оръжие

За да се изясни по-добре въпросът за нашите разногласия с румънските другари по проблема за неразпространяване на ядреното оръжие, налага се да се спира накратко върху същността и значението на този проблем, след което ще мина към анализа на румънските тези, изразени в представените от тях поправки и в речта на д-р. Николае Чаушеску, произнесена на съвещанието.

Проблемът за неразпространяване на ядреното оръжие - както е известно - е много важен проблем, тъй като той тясно е свързан със сигурността в Европа и със съдбата на мира в целия свят. Необходимо е да се подчертае, че целият въпрос за неразпространяване на ядрено оръжие трябва да се разглежда в неразривна връзка с важната задача на социалистическите страни-участнички във Варшавския договор - да не се допусне ядреното въоръжаване на Западна Германия, управляващите кръгове на която се стремят към ядреното оръжие, с цел - с негова помощ - да осъществят безумните планове за прекрояване картата на Европа. Ето защо е необходимо социалистическите държави да се борят с неотслабваща енергия, за да се изключи възможността от достъп на ГФР до ядрено оръжие в каквато и да била форма - непосредствено или косвено, чрез групировки на държави, в изключително разпореждане или във всякаква форма на участие в разпореждането с такова оръжие.

Проблемът за неразпространяване на ядреното оръжие е изключително важен и от гледна точка на борбата срещу агресивната политика на империализма.

Въпросът - както заяви другарят Брежнев на съвещанието - практически стои така: или ще бъдат осъществени действени мерки,

способни да предотвратят разпространяване на ядреното оръжие, или чрез пет-десет-петнадесет години числото на ядрените държави в света рязко да се увеличи. Работата е там, че не само Западна Германия, но и такива страни като Япония, Израел, Италия, Канада, Южноафриканската република, Индия, Швеция, Бразилия и редица други по своето научно-техническо и промишлено равнище са готови или почти готови да започнат производство на ядрено оръжие. При това, с разширяване на кръга на ядрени държави числото на желаещите да получат ядрено оръжие очевидно ще нараства, а възможностите за неговото създаване все повече и повече ще нарастват във връзка с прогреса на науката и техниката.

Няма никакво съмнение, че при разпространяване на ядрено оръжие в капиталистическия лагер то сигурно ще се окаже в ръцете на тези страни, които заедно със САЩ и ГФР се отнасят към числото на държавите, чиято политика е най-реакционна и агресивна, като например Израел, Южноафриканската република и т.н. Империалистическите държави ще получат в този случай допълнителни възможности за организиране на опасни провокации в различните части на света.

Не е трудно да се предвиди какви последствия би довела появата на нови ядрени държави в тези райони на света, където вече съществува опасно напрежение в отношенията между държавите. Та нали, ако Израел получи атомна бомба, то и арабските държави ще се стремят да получат ядрено оръжие. Ако Индия стане ядрена държава, то сигурно ще се слобие с ядрено оръжие и Пакистан. Не е изключено, че такива ситуации могат да възникнат в Африка, Латинска Америка. При тези условия така наречените "локални" конфликти с употреба на ядрено оръжие лесно могат да прерастнат във световен термоядрен конфликт.

Появата на нови ядрени страни в капиталистическия свят ще наложи нови значителни разходи за укрепване на отбранителната способност на социалистическите страни, включително и на Народна република България.

"Всичко това говори - както се изрази ръководителят на съветската делегация на съвещанието - че въпросът за нераз-

пространяването на ядреното оръжие е въпрос от голямо принципиално значение, един от ключовите аспекти на борбата на двете системи - социалистическа и капиталистическа. Ако ние постигнем продължи той - решаването на този въпрос, ще получим по-благоприятни условия за антиимпериалистическата борба, за противодействието на милитаристическите и авантюристическите тенденции в империалистическия лагер. Ако не постигнем такова решение, ще се наложи да се води борбата против империализма в по-сложни и по-малко изгодни за нас условия."

Всичко това не означава, разбира се, че ние се стремим да увековечим сегашното положение, когато в света съществува деление на ядрени и неядрени държави. Съветският съюз и другите социалистически страни последователно и твърдо се борят за ядрено разоръжаване, за пълна забрана и унищожаване на ядреното оръжие. Сключването на договора за неразпространяване на ядреното оръжие ще бъде без съмнение важна крачка в борбата за ядрено разоръжаване, в движението напред, към нашата крайна цел - всеобщо и пълно разоръжаване.

В резултат на продължителни и трудни преговори между Съветския съюз и Съединените щати - които справедливо др. Тодор Живков окачестви като голям успех на съветската дипломация - бе съгласуван проектът договор за неразпространяване на ядреното оръжие, в който Съединените щати бяха принудени да направят отстъпки по редица пунктове, отнасящи се до основните задължения на държавите, във връзка с неразпространяването на ядреното оръжие.

Става дума преди всичко за основните два текста на сегашния проект-договор (чл.чл. I и II). Те определят, забраната на всякакъв вид разпространяване на ядрено оръжие, на всякакви форми - преки и косвени - за предаване на това оръжие на когото и да било, а също така и контрола на такова оръжие. Изрично се забранява и създаването на ядрено оръжие от тези държави, които понастоящем не го притежават. Главният смисъл на тези текстове от проект-договора се заключава в това, че в тях е закрепен отказът от плановете за създаване на

многостранни и всякакви други ядрени сили на НАТО.

Правителството на ГФР се стремеше да доведе преговорите по неразпространяването до задънена улица във връзка с контрола. Съединените американски щати бяха обаче принудени да отстъпят и по въпроса за контрола. Както е известно, сега проекто-договорът предвижда, че всяка от държавите-участнички в договора, непритежаваща ядрено оръжие, трябва да приеме контрола на Международната агенция по атомна енергия. Редът и формите на неговото осъществяване са изработени от квалифицирани експерти с участие на учени от Съветския съюз и други социалистически страни и са признати практически от всички държави в света. В числото на инспекторите-контрольори на МААЕ има - което е особено важно - и представители на социалистическите страни.

Известно е, че при изработката на окончателните формулировки на положенията, отнасящи се до основните задължения на държавите по неразпространяването и контрола са били взети предвид мненията на много държави както участнички, така и неучастнички в Комитета на 18-те. В проекто-договора са взети предвид и редица предложения и съображения, изказани от румънските другари.

По мнение на ЦК на БКП и другите братски партии, представени на съвещанието на ЦКК, с изключение на Румъния, проекто-договорът отговаря на главните цели на социалистическите държави по този въпрос, на интересите на целия социалистически лагер.

Разбира се, за всекиго е ясно, че проекто-договорът е компромис, но това е такъв компромис - според израза на др. Брежнев - който засяга по-скоро формата, отколкото същината на работата и не засяга нито една от принципиалните позиции на социалистическите страни.

Съветската делегация съобщи, че правителството на СССР е стигнало до извода, че съществува възможност да се доведе работата до край, т.е. да се склъчи договор за неразпространяване, макар че предстои да се преодолеят още редица препятствия, създавани от най-агресивните империалистически кръгове.

Активно противодействие на сключване на договора за неразпространяване продължава да оказва Германската федерална република. Засега усилията на западногерманската дипломация са насочени към запазване фронта на противниците на договора.

В тази насока действуват и екстремистките кръгове в САЩ. Сега те действуват напълно единно със западногерманските реваншисти. Западногерманските реваншисти и американските екстремисти залагат на някои колебаещи се държави от числото на така наречените "околоядрени", т.е. такива, които по равнището на своето промишлено и научно-техническо равнище са близки до възможността да създадат собствена атомна бомба. Сред тези държави действително има колебания и техният смисъл е напълно ясен. Между тези страни могат да се назоват Израел, Деноафриканската република, Япония, Италия, Индия, Бразилия.

Замисълът на противниците на договора, които те се стараят сега да осъществят, е ясен. Тяхната първа цел е отново да се забавят преговорите и в частност да се провали установеният от Общото събрание срок за тяхното завършване - 15 март т.г. Ето защо, още повече е необходимо да не се допусне осъществяването на този провокационен замисъл. Факторът време сега играе важна роля. Силите на империализма по въпроса за неразпространяване на ядреното оръжие сега са разцепени. С общите усилия на социалистическите и всички миролюбиви страни стана възможно изолването на най-екстремиствите империалистически кръгове. Важно е този момент да се използва добре и в никакъв случай да не се пропусне.

Всички изложени до тука съображения трябва да се имат предвид, когато ще анализираме и оценяваме характера и значението на румънските предложения. Какво всъщност искат румънските другари?

Румънските другари смятат, че в условията на постоянно засилващата се агресивност на реакционните сили на международния империализъм и преди всичко на американския империализъм, въпросът за предотвратяване на опасността от употребата на ядреното оръжие, за предотвратяване на термоядрената война

представлява кардинален проблем на съвременния международен живот. Те са съгласни, че по пътя към ликвидирането на ядрената заплаха могат да бъдат полезни и частичните мерки, като например договора за неразпространяването на ядреното оръжие, но за да може този договор да постигне целта, която си поставя, а именно да не допусне придобиването на ядрено оръжие от неядрените страни, да служи на делото на сигурността в света, той трябва да предвижда, според тях, конкретни задължения на ядрените държави за ядреното разоръжаване, намаляване на запасите от ядрено оръжие, прекратяване надпреварата в ядреното въоръжаване, а така също гаранции, че неядрените държави не ще станат жертви на атомно нападение. По такъв начин, заявяват те, договърът за неразпространяване може най-добре да отговори на интересите на народите и да допринесе за отслабване на международното напрежение и за укрепване на сигурността в света.

Румънските другари считат, че текстът на проектодоговора в сегашния му вид не отговаря в достатъчна степен на изискванията, на които - според тях - трябва да отговаря един договор за неразпространяване, тъй като не предоставя гаранции за неупотреба на ядрено оръжие против неядрените държави, не включва задължения на ядрените държави да предприемат стъпки към ядрено разоръжаване, не дава пълна увереност, че ширното използване на ядрената енергия ще може безпрепятствено да се развива и че установената система на контрол не ще излезе извън рамките и задачите на договора. Ето защо, според тях, съществува насъщна нужда да се продължат и по-нататък усилията на страна на социалистическите държави и другите миролюбиви страни с цел да се подобрява проектодоговора. Тези подобрения, според СР Румъния трябва да се извършат в следните насоки:

а) Предлага се да се включи нов текст в договора, по силата на който страните, които притежават ядрено оръжие, тържествено се задължават, че никога и при никакви обстоятелства не ще използват ядрени оръжия или заплаха за употреба на такова оръжие против държавите, които не притежават ядрено оръжие.

Както е известно, въпросът за гаранциите за сигурност на неядрените държави срещу евентуална употреба на ядрено оръжие

бе повдиган многократно от редица необвързани страни. В отговор на тези искания през 1966 година Съветският съюз се съгласи в договора да се включи клауза, забраняваща употребата на ядрено оръжие против неядрените държави-участници в договора, които нямат на своя територия ядрено оръжие. Съединените американски щати, обаче се противопоставиха на това предложение, в резултат на което то не влезе в съгласувания проект.

Едно сравнение между съветската формулировка и тази, предложена от Румъния, по въпроса за гаранциите лесно може да ни убеди, че в румънското предложение липсва един много съществен елемент - изискването държавите, които ще се възползват от дадената гаранция да нямат разположено на територията си чужди ядрено оръжие. Този елемент има извънредно голямо значение и е насочен преди всичко към Западна Германия, която, макар и да не притежава ядрено оръжие, има разположено на своя територия такова оръжие.

Все пак, изхождайки от основателната загриженост на необвързаните държави за тяхната сигурност, Съветският съюз взе инициатива за решаване на този сложен въпрос извън рамките на договора, и според някои сведения, вече е постигнат съгласуван текст между СССР, ОАЩ и Англия по този въпрос.

б) Предлага се да се предприемат конкретни мерки за спиране производството на ядрено оръжие, за намаляване и унищожаване във възможно най-близък срок на ядреното оръжие и на средствата за неговото пренасяне до целта. Освен това, ако в течение на пет години от влизане в сила на договора, такива мерки не бъдат предвидени, предлага се страните да разгледат създаното се положение и да приемат решение за мерките, които трябва да бъдат взети.

Румънското предложение надхвърля далеч обхвата и целите на договора за неразпространяване на ядреното оръжие. То означава, че съдбата на договора се поставя в зависимост от осъществяване на други мерки по разоръжаването и би дало възможност на онези страни, които са заинтересовани да се сободият със собствено ядрено оръжие, след изтичане на предлагания петгодишен

срок, да излязат от договора. Мерките, посочени в румънския текст, които трябва да се осъществят, са взети от съветския проекто-договор за всеобщо и пълно разоръжаване и други съветски предложения. Опитът на преговорите по разоръжаването обаче показва, че САЩ и техните съюзници не са съгласни да поемат сега такива задължения. Следователно, това румънско предложение е нереалистично. При това положение социалистическите страни трябва да решат дали да свързват в един пакет въпроса за неразпространяването и други мерки на разоръжаване и да тръгнат по пътя на безплодни дискусии, или да приемат сключването на договора за неразпространяване и след това да продължат борбата за следващите стъпки в областта на разоръжаването. Без съмнение договърът за неразпространяване на ядрено оръжие ще бъде важна крачка в борбата за ядрено разоръжаване, към нашата крайна цел - всеобщото и пълно разоръжаване. Предявяването на максималистични искания в този момент могат само да провалят достигнатото вече съгласие по този въпрос.

в) Румънските другари изразяват несъгласие и със сегашната редакция на чл. III на договора, отнасяща се до въпроса за контрола по спазване на задълженията в договора. Те считат, че така, както се предлага в проекто договора, Международната агенция по атомна енергия ще извършва контрол в области, където няма опасност от разпространяване и където се провежда изключително мирна ядрена дейност. Ето защо, те намират за необходимо да се ограничи сферата на контрола само до тези видове дейност на държавите, в които има възможност за прехвърляне на ядрената енергия от мирни за военни цели. За тази цел те предлагат да се упражнява контрол над тези видове мирна дейност на неядрените държави - страни по договора, които по своята природа и по количеството на изходните и специалните разпадащи се материали крият опасност от разпространяване на ядреното оръжие.

С въвеждането на тези твърде разтегливи и неясни критерии за определяне обекта на контрол всъщност се постига

значително отслабване на предлаганата в проекто-договора формулировка и се създава реална възможност за някои държави да избегнат контрола на Международната атомна агенция и да тръгнат, в нарушение на задълженията си по договора, по пътя към създаване на собствено ядрено оръжие. Опасенията на румънската делегация, че в сегашната си форма контролът би могъл да създаде възможност за намеса във вътрешните работи на държавите не са основателни, Контролът има единствена цел да осигури, че мирната ядрена дейност в неядрените държави не ще бъде използвана за производството на ядрено оръжие. Освен това, съществува и чл. IV, в който изрично се подчертава неотменимото право на всички участници в договора да развиват изследвания, производство и използване на ядрената енергия за мирни цели, както и правото им да участвуват в пълен обмен на научна и техническа информация по този въпрос. Контролът в договора има за цел да осигури стриктното използване на задълженията на държавите, включени в чл. I и II и да не допусне никаква пролука за разпространяване на ядреното оръжие.

В румънската поправка се предлага успоредно с контрола от страна на Международната агенция по атомна енергия, да се осъществява контрол от страна на Съвета за сигурност по отношение на онези неядрени страни, на чиято територия са разположени чужди военни бази, с оглед да не се допусне тези страни да получат какъвто и да било достъп до ядреното оръжие посредством тези бази.

Това предложение е нереалистично, тъй като не може да се очаква, че държавите, на чиято територия са разположени чужди военни бази, или държавите, на които принадлежат тези бази, при сегашните условия ще допуснат такъв контрол.

г) В следващата поправка на Румъния се предлага на всеки пет години да се свикват конференции за анализиране начина, по който се изпълняват поетите задължения от всички страни-членки на договора. Това предложение би внесло в значителна степен нестабилност в договора и би могло да бъде използвано от против-

ниците на неразпространяването на ядреното оръжие. В сегашния чл. VIII на проекто-договора се предвижда еднократно свикването след пет години на конференция в Женева, която да разгледа как действа договорът. Това е достатъчна гаранция за изпълнение целите и положенията на договора и в същото време то осигурява необходимата стабилност в договора.

д) Последната румънска поправка е насочена към премахване снова положение в проекто-договора, което предвижда страната, която реши да излезе от договора, да съобщи на Съвета за сигурност на ООН изключителните обстоятелства, които са поставили под заплаха нейните висши интереси и са я принудили да вземе подобно решение. Тази поправка се мотивира в изказването на др. Чаушеску с принципа на суверенно равенство между държавите и тяхното изключително право да вземат решения във връзка със събитията, които поставят под заплаха нейните интереси.

Включването в договора на такъв текст като мярка за известно съдържане на излизането от договора, беше предложено от делегациите на някои държави в хода на преговорите за неразпространяване на ядрено оръжие през 1966 година. Той представлява една допълнителна гаранция за стабилността на договора и се основава на възпиращото действие на световното обществено мнение. Това положение не е в разрез с принципа на суверенитета на държавите и с международното право, както се мъчи да докаже румънската делегация.

Спрях се по-подробно на румънските поправки, защото без техния конкретен анализ не би могло да се внесе яснота за позицията на Румъния по този въпрос на съвещанието на НКК.

Каква политическа оценка може да се даде на румънската позиция по неразпространяване на ядреното оръжие? Преди всичко, трябва да се каже, че СРР издига искания за внасянето на такива поправки в съветския проект, които било по същество са неприемливи, било са нереалистични, с оглед на сегашната международна обстановка. Линията, възприета от румънските другари, обективно -

независимо от намеренията и желанията - означава да се оказва помощ на противниците на договора за неразпространяването, в това число и на Западна Германия. Тази линия по-нататък означава, че социалистическите страни, които участвуват сега в Комитета на 18-те, не ще излизат за в бъдеще в Комитета с обща позиция по някои от основните проблеми по разоръжаването, обстоятелство, което ще създава допълнителни трудности на социалистическите страни в борбата за мир и разоръжаване. Най-сетне, заемащата от румънските другари позиция неминуемо ще доведе в известно отношение до засияване на по-нататъшните разногласия на Румъния с другите братски страни. За всичко това може само да се съждава, но ЦК на БКП и правителството на нашата страна трябва да държат сметка за тези факти и да се съобразяват с тях в своята практическа дейност, особено що се касае до външната политика.

Румънската делегация остави без отговор апелите, отправени към нея да се присъедини към общото мнение на другите братски страни по въпроса за неразпространяване на ядреното оръжие. Тя заяви, че Румъния ще внесе своите поправки в Комитета на 18-те, с което възприема линия на затягане и протакане на преговорите в Женева. Без съмнение тя ще провежда тази линия и през м. април т. г., когато се очаква, че този въпрос ще се разисква от Общото събрание. Освен това, може да се предполага, че не е изключено румънското партийно и държавно ръководство при информиране на партийните членове в СССР за съвещанието на ЦК да изопачи позицията на другите братски страни по въпроса за неразпространяване на ядреното оръжие.

Тези съобщения наложиха шестте страни да излязат отделно, не като участнички във Варшавския договор, с публично заявление, в което заявяват, че подкрепят светския проект, изказват се за завършване на преговорите в Комитета на 18-те в установения срок (15 март 1968 година), за одобряване на изработения проект от Общото събрание на ООН, за подписване и влизане в сила на Договора за неразпространяване на ядреното оръжие.

Това се наложи поради изключителната важност на проблема на неразпространяване на ядреното оръжие и поради непримиримостта на румънската позиция. Фактически, петте братски страни нямаха друг избор, освен да излязат с отделно заявление, нещо, което те направиха. Текстът на това заявление бе публикуван в нашия печат, затова не считам за необходимо да се спирам повече на този въпрос.

Преди да приключа по този въпрос, бих желал да съобща на Пленума на ЦК на БКП, че нашата делегация, ръководена от др. Тодор Живков, се изказа в пълна подкрепа на предложения от Съветския съюз проекто-договор за неразпространяване на ядреното оръжие и се солидаризира изцяло със съображенията и изводите за незабавно сключване на договора, направени от съветската и други братски делегации.

По точка втора от дневния ред на съвещанието на ПКК бе разгледан вьетнамският въпрос. Държавите-участнички във Варшавския договор, представени на съвещанието на ПКК в София, приеха специална декларация за заплахата на мира, създадена се в резултат на разширяването на американската агресия във Виетнам. Тази декларация бе публикувана в печата и всички другари са имали възможност да се запознаят с нея. По тази причина, ще се огранича само с една-две кратки бележки.